

حکمت

صحیفه سجادیه دعای ۲۶
امام سجاده (ع)

خدایا! مرا چنان قرار ده که از میان همسایگان و دوستان بدکارشان را به نیکی و خوبی پاداش دهم و از ستمکارشان با گذشت و چشم‌پوشی روی گردان شوم، درباره همه آنان خوش گمانی را به کار گیرم، همه آنان را با نیکوکاری سرپرستی کنم، عقیقانه چشم از خطایشان بپوشم، فروتنانه با آنان نرم باشم و مهربانانه بر بلا دیده آنان رقت آورم

چند نکته درباره آموزش مجازی که امسال هم ادامه دارد

راه و رسم حامی بودن

مامان‌ها - قسمت سوم

آزاده باقری

روزنامه نگار

طی دو سال گذشته که آموزش به سمت مجازی شدن سوق پیدا کرده، چالش‌های بسیاری برای فرزندان و والدین به وجود آمده و هر کس از زاویه دید خود با این چالش‌ها دست و پنجه نرم می‌کند. از یک سو فرزندان که دور از فضای مدرسه و گروه همسالان خود در حال خواندن هستند و از دیگر سو، والدینی که علاوه بر وظیفه پدر و مادری و تربیتی لازم است تا در بخش آموزشی نیز حضور پررنگ‌تری نسبت به گذشته داشته باشند. چنین شرایطی آسیب‌هایی را برای هر دو گروه به همراه خواهد داشت، اما چه کارهایی می‌توان انجام داد تا این میزان آسیب به حداقل برسد و به بحران خانواده‌ها بدل نشود. با دکتر سمیه لیاقت، متخصص در حوزه سنجش آموزش در این باره صحبت کردیم.

تغییر شرایط

آموزش مجازی موجب شده تا والدین بخشی از زمان شخصی‌شان را از دست بدهند. علاوه بر این به دلیل شیوع کرونا فشار روحی نیز بر خانواده‌ها تحمیل شده است. کاهش تفریحات به شکل محسوسی باعث افزایش تنش‌ها میان خانواده‌ها شده، اما این معضلات فقط برای پدر و مادرها نیست و فرزندان نیز درگیری خودشان را دارند. آنها نیز استقلال را که می‌توانستند در محیط مدرسه به دست آورند، ندارند و ارتباط با همسالان و معلم را از دست داده‌اند. حتی می‌توان گفت این سبک از آموزش مجازی باعث شده والدین بیش از گذشته درباره تکالیف و سطح کیفی کلاس‌ها اطلاعات به دست آورند. چون بیشتر دانش‌آموزان باگوشی مادران‌شان با دیگران ارتباط دارند، لذا والدین بیش از گذشته در

جریان کارهای همکلاسی‌ها هستند و این موضوع امکان

مقایسه را هم بیشتر کرده است. امکان مقایسه‌ای که می‌توان به آن هم به صورت فرصت و هم تهدید نگاه کرد. «شاید در گذشته والدین چندان در جریان این نبودند که باقی همکلاسی‌های فرزندشان تکالیف خود را چطور انجام می‌دهند و این نوع سبک آموزش باعث شده تا والدین یک آگاهی بیش از اندازه به دست آورند. این اطلاعات اضافی هم می‌تواند مفید باشد و هم مخرب. با این اطلاعات بیشتر می‌توانند شناخت بیشتری نسبت به فرزند خود به دست آورند و با علایق و استعدادها و او بیشتر آشنا شوند. همچنین با این اطلاعات اضافی می‌توانند شروع به مقایسه کرده و این اضطراب را در خود و فرزندشان به وجود آورند چرا نباید در بین همکلاسی‌ها، فرزند او بهترین باشد و باعث تنش و اضطراب شوند.»

انعطاف بیشتر در شرایط فعلی

پذیرش این واقعیت که شیوع کرونا در اختیار ما نبوده و همه تحت فشار هستیم، می‌تواند به میزان قابل توجهی تحمل و مدیریت شرایط را بهبود ببخشد. دکتر لیاقت در این زمینه می‌گوید: «درست نیست که خانواده‌ها سختگیری‌هایی را که در گذشته داشته‌اند در شرایط فعلی نیز داشته باشند. انسان به دلیل قدرت اختیار و توان عقلانی که دارد، می‌تواند رفتاری منعطف داشته باشد و خود را با شرایط موجود وفق دهد. بنابراین نخستین راه حل در این شرایط این است که نسبت به استانداردهای قبلی خود تا حدودی منعطف‌تر پیش برویم. بسته به شرایط هر فرد و خانواده، می‌توان انعطاف بیشتری به خرج داد و مرزها را کمی جابه‌جا کرد.» کاهش انتظارات تا میزان زیادی برای رسیدن به این انعطاف کمک‌کننده خواهد بود. این کاهش انتظارات نیز به باور سمیه لیاقت از طریق گفت‌وگو به دست می‌آید: «متأسفانه در خانواده و جامعه ما چندان به گفت‌وگو اعتقادی وجود ندارد و بیشتر فضای اعمال قدرت، حاکم بوده و در ارتباط والد و فرزندان نیز این شرایط دیده می‌شود، اما بالاخره باید از یک جایی فرهنگسازی گفت‌وگو به وجود آید و شاید این شرایط فرصت مناسبی باشد که با گفت‌وگو درباره خواسته‌ها و انتظارات صحبت شود و در نهایت گفته شود با توجه به شرایط موجود نسبت به خواسته‌های خود تا چه میزان انعطاف به خرج خواهید داد. در نهایت این فرصت پیش می‌آید که باقی اعضای خانواده نیز انتظارات را به زبان آورده و انعطاف خود را در این شرایط بیان کنند.»

ایجاد ارتباط با گروه همسالان

یکی از اصلی‌ترین معضلات والدین این است که فرزندان آنها در این دو سال آموزشی اخیر با گروه همسالان خود ارتباط معمول نداشته و همین موضوع ممکن است در آینده باعث بروز مشکلاتی شود. این متخصص سنجش آموزش بر این عقیده است که برای عبور از این شرایط بهتر است موقعیت‌هایی هرچند محدود را با توجه به امکانات موجود ایجاد کرد: «بچه‌های ۷ تا ۱۰ ساله و به بالا در همین فضای مجازی هم می‌توانند با گروه همسالان خود ارتباط برقرار کنند و با آنها به صورت گروه‌های سه تا چهارتایی بازی مشترک انجام دهند. درست است این محدودیت وجود دارد، اما همچنان فرصت هست و می‌توان با چند همسن و سال هر قدر کم و محدود، ارتباط داشت و حتی در برخی موارد به مدت کوتاهی در یک فضای بازی مانند پارک یک قرار بیرون و پیاده‌روی، دوچرخه‌سواری، توپ بازی و... با رعایت پروتکل‌های بهداشتی در نظر گرفت.» انجام بازی‌های گروهی با خانواده نیز کمک می‌کند تا کودک بتواند در فعالیت‌های اجتماعی حضور داشته و با سبک بازی‌های گروهی و نحوه ارتباط برقرار کردن نیز آشنا شود. «بازی‌های گروهی و خانوادگی بسیار مهم است. در جامعه ما این سبک خیلی کم جا افتاده است. انرژی و هیجانی که این کار تولید می‌کند، خیلی زیاد است و می‌تواند به اندازه یک بیرون رفتن برای بچه‌ها جذاب باشد. این توصیه‌ها در گذشته هم بود، اما کمتر جدی گرفته می‌شد. حالا در این شرایط می‌توان از این تهدید مانند یک فرصت استفاده کرد. در کنار بازی، ورزش هم می‌تواند گزینه خوبی باشد.»

والدین حامی هستند نه ناظر

والدین در شرایط فعلی نباید فراموش کنند بیشتر از ناظر، حامی فرزندان خود هستند. این که بالای سر بچه بایستند تا تکالیفش را درست انجام دهد و حتی در جاهایی به آنها در درست نوشتن کمک کنند، کار اشتباهی است. «اگر آگاهی عمومی والدین به موقع بالا برود که بچه‌ها به صورت مستقل تکالیف‌شان را انجام دهند و یاد بگیرند مدیریت زمان کنند؛ فرزندشان قطعاً آینده بهتری خواهند داشت و مستقل بار خواهند آمد. یک بخشی از این ماجرا را معلم‌ها می‌توانند کنترل کنند به صورتی که در مواجهه با تکلیف خوب و بد

به درستی برخورد کند تا والدین در تقلا ی مقایسه یا نشان دادن برتری فرزند خود در توانایی حل تکالیف بر نیایند.» آنچه فرزندان از خانواده خود باید بگیرند محبت و حمایت بی‌دریغ است. والدینی که در حال حاضر باید تا حدودی نقش معلم را داشته باشند کار سختی دارند. «نباید والدین در این میان نقش خود را کم کنند. فرزند شما من دیگر شماس است و اگر این موارد را فراموش نکنید آن وقت است که می‌توان گفت از این بحران با موفقیت عبور خواهید کرد.» والدینی که می‌خواهند به عنوان یک آموزش‌دهنده حامی در کنار فرزندان خود قرار گیرند، می‌توانند با مطالعه کتاب‌های

راهنمای تدریس، نحوه تدریس درست را یاد گرفته تا در کنار معلم به فرزندان مشتاق‌شان کمک کنند: «گاهی پیش می‌آید دانش‌آموزی علاقه‌مندتر و مشتاق‌تر از همکلاسی‌هایش است. در این زمینه یکسری اسناد آموزش و پرورش به رایگان برای معلم‌ها به نام کتاب‌های راهنمای تدریس در سایت آموزش و پرورش چاپ می‌شود و هر سال هم نسخه‌های جدید آن را برای پایه‌های مختلف می‌گذارند. والدین می‌توانند آنها را مطالعه کنند تا در حد چراغ راهنما کمک‌کننده باشند و آموزش‌های‌شان با آموزش‌های نوین مطابقت پیدا کند.»